working with school-age children in the scientific heritage of A. S. Makarenko]. Tvorcha spadshchyna A. S. Makarenka v konteksti innovatsiynoho rozvytku osvity XXI stolittya : materialy II Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (15–16 bereznya 2018 roku, m.Sumy). Sumy : SumDPU imeni A. S. Makarenka. S. 77-80. [in Ukrainian]

4. Kolyshkin, O. V. (2018). Realizatsiya pedahohichnykh idey A. S. Makarenka v protsesi fizychnoho vykhovannya molodshykh shkolyariv [Implementation of pedagogical ideas of A. S. Makarenko in the process of physical education of younger schoolchildren]. Tvorcha spadshchyna A. S. Makarenka v konteksti innovatsiynoho rozvytku osvity XXI stolittya : materialy II Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi, (Sumy, 15–16 bereznya 2018 r.). Sumy : SumDPU imeni A. S. Makarenka. S. 88–92. [in Ukrainian]

5. Makarenko, A. S. (1947). Vybrani pedahohichni tvory [Selected pedagogical works]. K. : Radyans′ka shkola. 282 s. [in Ukrainian]

6. Marchuk, S. S. (2015). Ideyi fizychnoho vykhovannya shkolyariv u pedahohichniy spadshchyni K. D. Ushyns′koho [Ideas of physical education of schoolchildren in the pedagogical heritage of K. D. Ushynsky]: dys. … kand.ped.n.: 13.00.01. Luts′k. 264 s. [in Ukrainian]

7. Nizhyns′kyy, N. P. (1976). A. S. Makarenko i pedahohika shkoly [A. S. Makarenko and the pedagogy of the school]. K. : Radyans′ka shkola. 262 s. [in Ukrainian]

8. Sydoryak, Z. (2015). Teoriya i praktyka fizychnoho vykhovannya ditey u pedahohichniy spadshchyni Antona Makarenka [Theory and practice of physical education of children in the pedagogical heritage of Anton Makarenko]. Aktual′ni pytannya humanitarnykh nauk. Vyp.13. S. 371–377. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.aphn-journal.in.ua/archive/13_2015/36.pdf [in Ukrainian]

9. (2008). Spadshchyna A. S. Makarenka i pedahohichni priorytety suchasnosti [The legacy of A. S. Makarenko and the pedagogical priorities of our time: Do 120-richchya vid dnya narodzhennya]: Biobibliohrafichnyy pokazhchyk / Ukl.: Z. M. Horova, I. V. Sencha, O. I. Borysenko. Sumy: SumDPU im. A. S. Makarenka. 104 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОШЛЯК Михайло – кандидат педагогічних наук, Президент Федерації дзюдо України.

Наукові інтереси: теорія і практика фізичного виховання в Україні у другій половині XIX –XX столітті.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOSHLIAK Mykhailo – Ph. D. in Pedagogy, President of the Judo Federation of Ukraine.

Scientific interests: theory and practice of physical education in Ukraine in the second half of the 19th–20st century.

Стаття надійшла до редакції 14.05.2025 р.
Стаття прийнята до друку 25.05.2025 р.

УДК 373.3.091:004.8
DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-278-282

РАДЮК Інна –
доктор філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти
Волинського національного університету імені Лесі Українки
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1937-4195
e-mail: Raduk.Inna@gmail.com
РАДЮК Володимир –
магістр соціальної роботи
Волинського національного університету імені Лесі Українки
ORCID: https://orcid.org/0009-0008-8637-8560
e-mail: vova.sits@gmail.com

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті автором розглянуто питання щодо актуальності інтеграції інструментів штучного інтелекту (ШІ) в освітній процес початкової школи в умовах стрімкої цифровізації суспільства. Акцентовано увагу на низці чинників, що обумовлюють потребу у дослідженні цієї проблематики: глобальні тенденції цифровізації, виклики сучасності, можливості ШІ для персоналізації навчання та розвитку, а також підготовка майбутніх фахівців до роботи в умовах широкого застосування ШІ. Проаналізовано напрацювання українських педагогів та науковців у сфері цифровізації освіти, педагогіки та інформаційних технологій, які є підґрунтям для впровадження ШІ. Зауважено, що попри активне використання та інтеграцію ШІ у вищій та середній школі, застосування ШІ саме в початковій освіті містить значну кількість малодосліджених аспектів. Проаналізовано сучасні ефективні методичні підходи до інтеграції ШІ в освітній процес початкової школи для підвищення якості навчання та розвитку ключових компетентностей молодших школярів. Розглянуто різні тлумачення поняття «штучний інтелект» та наголошено на важливості правильного розуміння його ролі в освіті як інструменту, а не заміни людського фактору. Детально проаналізовано окремі функції ШІ, які можуть бути ефективно використані в педагогічній роботі початкової школи. До них належать: персоналізація навчання, автоматизація рутинних завдань вчителя, створення інтерактивних навчальних матеріалів, моніторинг якості навчання, а також допомога дітям з особливими освітніми потребами. Підсумовано, що впровадження ШІ трансформує роль викладача, який стає фасилітатором, дизайнером навчального досвіду та ментором, що поєднує традиційні підходи з інноваційними технологіями. Акцентовано увагу на необхідності подальших досліджень у напрямку підготовки вчителів початкових класів до роботи з ШІ-інструментами.

Ключові слова: *штучний інтелект, початкова школа, освітній процес, методичні аспекти цифровізації освіти, підготовка педагогічних кадрів.*

RADIUK Inna –
Ph.D. (Pedagogy), Subject Areas Educational, Pedagogical Sciences, Docent at the Department of Theory and Methods of Primary Education,
Lesya Ukrainka Volyn National University
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1937-4195
e-mail: Raduk.Inna@gmail.com
RADYUK Volodymyr –
Master of Social Work
Lesya Ukrainka Volyn National University
ORCID: https://orcid.org/0009-0008-8637-8560
e-mail: vova.sits@gmail.com

METHODOLOGICAL ASPECTS OF IMPLEMENTING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PRIMARY SCHOOL EDUCATION

In this article, the author examines the relevance and necessity of integrating Artificial Intelligence (AI) tools into the educational process of primary school amidst the rapid digitalization of society. Attention is focused on a number of factors that necessitate research into this issue: global digitalization trends; modern challenges (ethical aspects, data security, critical thinking development, professional training of teachers); AI's potential for learning personalization and development; and the preparation of future specialists to work in conditions of widespread AI application. The achievements of Ukrainian scholars in the fields of education digitalization, pedagogy, and information technologies, which serve as a foundation for AI implementation, are analyzed. It is determined that despite the active development of AI in higher and secondary education, the integration of AI specifically into primary education, particularly in the Ukrainian context, contains a significant number of underexplored aspects. Modern effective methodical approaches to integrating AI into the primary school educational process are analyzed to enhance the quality of learning and develop key competencies of junior schoolchildren. Various interpretations of the concept of «artificial intelligence» are considered, and the importance of a correct understanding of its role in education as a tool, rather than a replacement for the human factor, is emphasized. Specific AI functions that can be effectively used in primary school pedagogical work are analyzed in detail. These include: learning personalization (analysis of individual student needs and adaptation of learning materials); automation of routine teacher tasks (checking tests, generating reports); creation of interactive learning materials (dynamic games, virtual excursions); monitoring of learning quality (instant feedback and identification of knowledge gaps); and assistance to children with special educational needs (adapted tasks, use of voice interfaces). It is summarized that the implementation of AI transforms the role of the educator, who becomes a facilitator, learning experience designer, and mentor, combining traditional approaches with innovative technologies. Emphasis is placed on the necessity of further research into the preparation of primary school teachers for working with AI tools.

***Key words**: Artificial Intelligence (AI), primary school, educational process, methodological aspects of education digitalization, teacher training.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Питання інтеграції в освітній процес інноваційних методик є надзвичайно актуальним з огляду на стрімкий розвиток інформаційних технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), та їхнє проникнення в усі сфери життя, включно з освітою. Початкова школа є фундаментом для формування базових знань та вмінь майбутніх поколінь, і впровадження ШІ на цьому етапі вимагає глибокого осмислення. Необхідність дослідження означеного питання обумовлена низкою чинників та суперечностей:

- *глобальні тенденції*, адже світ рухається до загальної цифровізації, і освіта не може залишатися осторонь. ШІ пропонує нові інструменти для персоналізації навчання, автоматизації рутинних завдань, аналізу освітніх результатів тощо;
- *виклики сучасності*: застосування ШІ в початковій освіті ставить низку питань, таких як етичні аспекти, безпека даних, формування критичного мислення у дітей, підготовка вчителів до роботи з новими технологіями, а також нерівність у доступі до технологій;
- *можливості для розвитку:* ШІ може допомогти вчителям у диференціації навчання, створенні інтерактивних навчальних матеріалів, адаптації змісту до індивідуальних потреб учнів з різними стилями навчання та здібностями;
- *підготовка до майбутнього:* сучасні діти – це майбутні фахівці, яким доведеться працювати в умовах широкого застосування ШІ. Важливо вже з початкової школи формувати у них цифрову компетентність та розуміння принципів роботи штучного інтелекту.
- *підготовка педагогічних кадрів*: вітчиз-няні освітні установи та науковці активно працю-ють над оновленням програм підготовки вчителів, включенням до них блоків з цифрової грамотності, застосуванням ІКТ у навчальному процесі. Цей досвід є цінним для аналізу готовності українських вчителів початкової школи до роботи з технологіями ШІ.

Варто зазначити, що дослідження щодо впровадження ШІ в освітнє середовище початкової школи є міждисциплінарним. Аналізуючи методичні аспекти цього процесу, варто синтезувати інформацію досліджень з педагогіки, психології, інформаційних технологій та, власне, штучного інтелекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Хоча ШІ в освіті є відносно новою галуззю, українські науковці вже мають значні напрацювання у сферах цифровізації освіти, педагогіки, психології розвитку дитини та інформаційних технологій. Досвід останніх років (пандемія COVID-19, повномасштабна війна) значно прискорив впровадження дистанційних технологій. Українські педагоги та науковці активно досліджують ефективність різних онлайн-платформ, інтерактивних ресурсів, розробляють методики дистанційного викладання в початковій школі. Ці напрацювання є цінним підґрунтям для розуміння

викликів та можливостей цифрової трансформації. Серед окремих аспектів впровадження цифровізації в освітній процес початкової школи можна виділити декілька головних. Зокрема, питання щодо теоретико-методологічних засад інформатизації освіти, хмарно орієнтованих систем, мобільного навчання, дистанційної освіти висвітлені у працях В. Бикова, О. Овчарук, І. Іванюка [1]. Методики організації дистанційного навчання, компетентності вчителів у цифровому середовищі досліджують О. Спірін, К. Колос, Н Морзе, О. Глазунова. Проблематика моделювання навчального середовища, використання ІКТ у навчанні, інформатизація освіти, навчальне середовище, засоби навчання нового покоління висвітлені у працях А. Артюхова, Ю. Жук, А. Дем'янюк, О. Білоус [2]. Питання ІКТ компетентності вчителів, технології відкритої освіти та дистанційного навчання висвітлені у працях Я. Мар'янко, М. Огреніч [5].

Хоча тема ШІ в освіті активно розвивається, особливо в контексті вищої та середньої школи, використання ШІ саме в початковій школі містить багато малодосліджених аспектів. Це відкриває великі можливості для нашого наукового дослідження, зокрема, у потребі аналізу окремих методичних аспектів та інтеграції ШІ в освітній процес початкової школи.

Метою дослідження є проаналізувати сучасні ефективні методичні підходи до інтеграції інструментів штучного інтелекту в освітній процес початкової школи задля підвищення якості навчання та розвитку ключових компетентностей молодших школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «штучний інтелект» досі чітко не визначено в літературі, а його тлумачення сильно залежить від особливостей застосування. Термін штучного інтелекту ввів Джон Маккарті в 1956 р. на конференції в Дартмутському університеті. На його думку, штучний інтелект – наука та технологія створення інтелектуальних машин (програмних комплексів, технологічних систем), здатних брати на себе окремі функції інтелектуальної діяльності людини: вибирати та приймати оптимальні рішення на основі раніше отриманого досвіду і раціонального аналізу зовнішніх впливів [6]. Згідно іншого визначення, під штучним інтелектом розуміється науковий напрямок, у межах якого ставляться та вирішуються завдання апаратного або програмного моделювання тих видів людської діяльності, які традиційно вважаються інтелектуальними [2, с. 73]. Але, як справедливо зазначив О. Звенігородський «штучний інтелект є загальноприйнятою назвою для галузі, а сам термін є джерелом великої плутанини, оскільки штучний інтелект можна інтерпретувати як протилежність справжньому» [4, с. 8]. А, відтак, багатьох вчителів і батьків насторожує процес впровадження ШІ в освітнє середовище початкової школи.

Коли йде мова про використання ШІ в шкільній практиці, то вже зрозуміло, що йдеться не про те, що роботи замінять вчителів. Все частіше освітянську спільноту цікавить використання інструментів та технологій, що базуються на штучному інтелекті, які можуть реалізуватись в освітньому процесі початкової школи, не порушуючи таким чином етичні та моральні норми. Впровадження штучного інтелекту (ШІ) у освітній процес початкової школи відкриває нові горизонти для персоналізації навчання, автоматизації рутинних завдань і створення інтерактивного освітнього середовища. Однак, щоб ці інструменти були по-справжньому ефективними, необхідні чітко визначені методичні підходи. Розглянемо декілька ключових практик, які дозволяють максимально реалізувати потенціал ШІ у молодшій школі.

Перш за все це *можливість персоналізувати навчання*. Однією з найцінніших переваг ШІ є його здатність адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб кожного учня. Традиційний підхід до навчання часто не враховує різний темп засвоєння матеріалу, унікальні стилі навчання та зони найближчого розвитку кожної дитини. ШІ-системи можуть трансформувати цей аспект, створюючи персоналізовані навчальні траєкторії**.** ШІ може аналізувати, як учень засвоює матеріал, виявляти його сильні та слабкі сторони, і пропонувати індивідуальні завдання або навчальні матеріали, адаптовані саме під його потреби. Наприклад, якщо дитина краще сприймає інформацію через візуальні образи, ШІ-система може запропонувати більше відео чи ілюстрацій.

Значною перевагою є те, що впровадження ШІ допоможе *автоматизувати рутинні завдання вчителя*: це може бути перевірка простих тестів, формування звітів про успішність, рекомендації щодо додаткових завдань для учнів. Це звільняє час вчителя для більш важливих речей – індивідуальної роботи з учнями, творчої діяльності, розвитку критичного мислення.

Вже усталеним є той факт, що штучний інтелект має потенціал стати дієвим помічником *у створенні інтерактивних навчальних матеріалів*: деякі ШІ-інструменти можуть допомагати вчителям розробляти динамічні ігри, віртуальні екскурсії, симуляції, які роблять навчання захопливим та ефективним, що є особливо актуальним при планування уроків у початковій школі. Залучення молодших школярів до освітнього процесу є одним з найважливіших завдань. ШІ надає інструменти для створення динамічного, інтерактивного та мультимедійного навчального контенту, який може значно підвищити рівень зацікавленості дітей.

Штучний інтелект є досить ефективним *інструментом моніторингу якості навчання* молодших школярів. Адаптивне оцінювання, кероване ШІ, дозволяє вчителю отримувати миттєвий і детальний зворотний зв'язок та інформацію про динаміку навчання кожного учня. Замість статичних тестів, ШІ може генерувати динамічні завдання, складність яких регулюється в реальному часі залежно від відповідей дитини. Це дозволяє точно визначити рівень засвоєння матеріалу та уникнути ситуацій, коли учень просто вгадує відповіді. Наприклад, у системі, що базується на ШІ, при неправильній відповіді на запитання з читання, ШІ може не просто вказати на

помилку, а й запропонувати короткий уривок тексту для повторного читання або пояснити незрозуміле слово, перш ніж дати схоже завдання. Це не тільки економить час вчителя на перевірку, а й забезпечує негайну корекцію знань для учня, підвищуючи ефективність навчання.

Особливої увагу варто приділити такому напрямку роботи як *допомога дітям з особливими освітніми потребами*. ШІ може пропонувати адаптовані завдання, використовувати голосові інтерфейси для дітей з порушеннями зору чи слуху, або допомагати вчителям виявляти потреби таких учнів.

Окресливши основні напрямки для впровадження інструментів та інтеграції ШІ в освітній процес, варто зазначити, що ШІ трансформує не лише методи навчання, але й роль та компетенції викладача. Викладач майбутнього – це фасилітатор, дизайнер навчального досвіду та ментор, який ефективно поєднує традиційні педагогічні підходи з інноваційними технологіями.

Результати аналізу сучасних досліджень у сфері інтеграції ШІ в освітній процес, дозволяють виокремити низку напрямків розвитку професійних та особистісних компетенцій вчителя та викладача в еру ШІ.

Безперервне навчання: регулярне знайомство з новими інструментами ШІ, участь у професійних спільнотах, тренінгах, обмін досвідом щодо експериментування з різними підходами та методиками.

Інтеграція ШІ у власну практику: авто-матизація рутинних задач з поступовим впровадженням складніших сценаріїв викорис-тання. Регулярний моніторинг ефективності використання ШІ та корекція методичних підходів.

Розвиток особистісних цінностей та людських якостей: гармонійне поєднання та віднаходження балансу у використанні людського та штучного інтелекту під час професійної діяльності вчителя спонукає до активізації таких характеристик як: емпатія, емоційний інтелект, креативне та критичне мислення, етичне судження та соціальна відповідальність.

Переосмислення та вдосконалення педагогічних підходів: цифровізація освіти зміщує акцент у бік зосередження на розвитку навичок, а не передачі знань. Такий стан речей зумовлює необхідність проєктування та реалізацію педагогом освітнього досвіду, що поєднує технології та людську взаємодію, пріоритетними стають якісний зворотній зв'язок між учителем та учнем, рефлексія.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Сучасний освітній процес швидко змінюється під впливом технологій, і штучний інтелект (ШІ) стає невіддільною частиною навчання. Вчителю важливо не тільки розуміти, як працює ШІ, але й використовувати його для покращення освітнього процесу, створення навчальних матеріалів і підтримки своїх учнів. Впровадження штучного інтелекту в освітнє середовище початкової школи доцільно розглядати через призму різних рівнів взаємодії. Ці рівні дозволяють структуровано підійти до використання ШІ, зважаючи на навчальні цілі, етичні міркування та академічні вимоги. А відтак, постає дуже актуальне питання: «Як сучасним ЗВО потрібно готувати вчителів початкових класів до роботи з ШІ-інструментами?», яке потребує подальшого дослідження.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Биков В. Ю., Овчарук О. В., Іванюк І. В. Сучасний стан використання цифрових засобів для організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти: результати опитування. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. Т. 90, № 4. С. 1–28.

2. Головко Д. Ю. Штучний інтелект у діяльності педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти: навч.-мет. пос. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 73 с.

3. Дем'янюк А., Білоус І. Оптимізація дистанційного навчання в контексті застосування технології віртуального класу. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка*. 2024. № 2. С. 115–125.

4. Звенігородський О. С., Зінченко О. В., Чичкарьов Є. А., Кисіль Т. М. *Штучний інтелект. Вступний курс*. 2022. С. 8.

5. Мар'янко Я. Г., Огреніч М. А. Особливості дистанційної освіти в умовах війни. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 208. С. 171–176.

6. *Методи та системи штучного інтелекту* / укл. Д. В. Лубко, С. В. Шаров. Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2019. 264 с.

REFERENCES

1. Bykov, V. Yu., Ovcharuk, O. V., Ivaniuk, I. V. (2022). Suchasnyi stan vykorystannia tsyfrovykh zasobiv dlia organizatsii dystantsiinoho navchannia v zakladakh zahalnoi serednoi osvity: rezultaty opytuvannia [Current state of digital tools use for organizing distance learning in general secondary education institutions: Survey results]. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 90(4). P.1–28. [in Ukrainian]

2. Holovko, D. Yu. (2024). Shtuchnyi intelekt u diialnosti pedahoha zakladu profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity: navchalno-metodychnyi posibnyk [Artificial intelligence in the activity of a teacher of a vocational (vocational-technical) education institution: Study guide]. Bila Tserkva: BINPO DZVO «UMO» NAPN Ukrainy [in Ukrainian]

3. Demyaniuk, A., & Bilous, I. (2024). Optymizatsiia dystantsiinoho navchannia v konteksti zastosuvannia tekhnolohii virtualnoho klasu [Optimization of distance learning in the context of virtual classroom technology application]. Humanitarni studii : istoriia ta pedahohika. (2). S. 115–125 p. [in Ukrainian]

4. Zvenigorodsky, O. S., Zinchenko, O. V., Chychkaryov, Ye. A., & Kysil, T. M. (2022). Shtuchnyi intelekt. Vstupnyi kurs [Artificial intelligence. Introductory course]. P. 8. [in Ukrainian]

5. Maryanko, Ya. H., & Ohrenich, M. A. (2022). Osoblyvosti dystantsiinoi osvity v umovakh viiny [Features of distance education in wartime conditions]. Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky. (208). 171–176 p. [in Ukrainian]

6. Metody ta systemy shtuchnoho intelektu [Methods and systems of artificial intelligence] (2019). (D. V. Lubko, S. V. Sharov). Melitopol: FOP Odnoroh T. V. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

РАДЮК Інна – доктор філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Наукові інтереси: методичні аспекти впровадження штучного інтелекту в освітній процес початкової школи.

РАДЮК Володимир – магістр соціальної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Наукові інтереси: методичні аспекти впровадження штучного інтелекту в освітній процес початкової школи.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

RADIUK Inna – Ph.D. (Pedagogy), Subject Areas Educational, Pedagogical Sciences, Docent at the Department of Theory and Methods of Primary Education Lesya Ukrainka Volyn National University.

Scientific interests: methodological aspects of implementing artificial intelligence in primary school education.

RADYUK Volodymyr – Master of Social Work Lesya Ukrainka Volyn National University.

Scientific interests: methodological aspects of implementing artificial intelligence in primary school education.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2025 р.
Стаття прийнята до друку 22.05.2025 р.

УДК 796:613
DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-282-287

ЗАХАРОВА Оксана –
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри фізичної підготовки,
реабілітації та дрон-рейсингу
Української державної льотної академії
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8301-2060
e-mail: sanusiazakharova@gmail.com

МАХНО Вікторія –
викладач кафедри екології, охорони навколишнього
середовища та здорового способу життя
Центральноукраїнського національного
технічного університету
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0736-7679
e-mail: makhnovika0701@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті презентовано основні аспекти формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього фахівця у процесі фізичної підготовки. Представлено аналіз літературних джерел з тематики формування здорового способу життя та наголошено на тому, що основні засади здорового способу життя, навички збереження/відновлення власного здоров'я та основні напрямки їх формування у процесі фізичної підготовки молодого покоління й досі є актуальними в реаліях сьогодення. Метою дослідження виступив аналіз шляхів та методів формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього фахівця у процесі фізичної підготовки.

Узагальнено зміст здоров'язберігаючої компетентності як комплексного психологічного утворення особистості, що передбачає збереження фізичного, психічного та духовного здоров'я людини, шляхом самоорганізації та самоконтролю. Виокремлено основні ключові напрямки розвитку навичок здорового способу життя сучасної молоді: здоров'я у глобальному вимірі як найвищої цінності життя; стабільний емоційний інтелект та позитивне ставлення до життя; раціональне харчування; покращення фізичної форми та зовнішнього вигляду; відмова від шкідливих звичок.

Виділено та проаналізовано теоретичні, теоретико-практичні та практичні методи формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього фахівця у процесі фізичної підготовки. У процесі фізичної підготовки варто використовувати широкий спектр методів щодо покращення здорового способу життя та фізичної сили. Такі методи підвищують здатності учасників освітнього процесу до позитивного ставлення до своїх можливостей, досягти оптимального здоров'я та підтримувати його, розвивають активну поведінку, активізують зусилля молоді в напрямі конструктивного розв'язання проблем здоров'я, сприяють пошуку індивідуальної траєкторії підтримання здоров'я та вибудовування фізіолого-естетичного сприйняття свого організму майбутнім фахівцем.

Узагальнено, що здоров'язбережувальна компетентність майбутнього фахівця базується на ефективних психолого-педагогічних технологіях, вікових особливостях кожного здобувача ВО, періодичному діагностуванні рівня індивідуального здоров'я.

Ключові слова: *фізична підготовка фахівця, здоровий спосіб життя, фізична культура, здоров'язбережувальна компетентність, методи навчання, здобувачі вищої освіти, освітній процес.*

ZAKHAROVA Oksana –
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Associate Professor of the Department of Physical Training,
Rehabilitation and Drone Racing
Ukrainian State Flight Academy
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8301-2060
e-mail: sanusiazakharova@gmail.com

MAKHNO Victoria –
Lecturer at the Department of Ecology,